

Magnificat

Lukas 1.46-55

Rev Dr Jos M. Strengtholt
Arnhem-Nijmegen 2021

Maria, de moeder van Jezus, barstte uit in een prachtig lofgebed tot God toen haar tante Elisabeth profetische woorden had gesproken over Maria en haar Zoon.

Elisabeth riep luid uit:

"Gezegend bent u onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot."

En daarop barstte Maria uit in haar gebed dat wij het **Magnificat** noemen.

Maria bad in het Aramees; Lukas vertaalde dit in het Grieks, en later maakten de christenen in Rome hun eigen Latijnse bijbelvertaling, de Vulgata, waarin staat: "Magnificat anima mea Dominum" — "Mijn ziel maakt de Heere groot."

Daarom noemen wij dit gebed het Magnificat.

1. Sterke woorden

De woorden van Maria zijn indrukwekkend. Deze jonge vrouw, een tiener, bad een aaneenschakeling van Bijbelverzen. Zij kende haar Oude Testament en elke regel van haar gebed komt rechtstreeks uit haar Bijbel.

Dat is een geweldig voorbeeld van gebed voor ons. Door Gods Woord te gebruiken en die woorden terug te spreken to God, omhult Maria zichzelf met de werkelijkheid die in die woorden wordt uitgedrukt.

Maria maakt de betekenis van Gods Woord voor zichzelf tot werkelijkheid, door die woorden uit te spreken in Gods aanwezigheid.

Een psalm lezen, bijvoorbeeld Psalm 23 over God als onze Herder, is goed en bemoedigend. Maar door Psalm 23 te bidden, komen we voor de grote Herder te staan, en treden wij binnen in de werkelijkheid van die woorden uit de Psalm.

Maria bad verbazingwekkende woorden:

"Hij heeft machtigen van hun troon gestoten en nederigen verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goede gaven vervuld en rijken heeft Hij met lege handen weggezonden." (Lukas 1.52-53)

Wij lezen deze woorden in de kerk met Kerst, en dat kan een nogal romantische sfeer scheppen voor het begrijpen van dit gebed, een sfeer van sneeuw en klingelende kerstbelletjes.

Als u de dagelijkse avondgebeden van de kerk bidt, zult u dit gebed van Maria echter elke dag bidden. Dan klinken Maria's woorden helemaal niet meer romantisch of kerstachtig. Zij klinken revolutionair.

Onlangs plaatste ik deze woorden van Maria op Facebook. Een oudere, zeer welgestelde Armeense vriend van mij, die in Caïro woont, schreef mij:

"Deze woorden kunnen niet van Maria zijn; dit is communisme!"

In Latijns-Amerika hebben sommige bevrijdingsbewegingen deze woorden inderdaad gebruikt en begrepen als een soort revolutionair manifest. Daarom is het gebruik van Maria's gebed in sommige landen soms verboden geweest.

Volgens de Washington Post hebben India, Guatemala en Argentinië op bepaalde momenten verboden dat het Magnificat in het openbaar of in de liturgie zou worden geciteerd. Ik heb dit niet zelf kunnen verifiëren, maar het is zeker waar dat opstandige bewegingen deze woorden van Maria gemakkelijk voor hun eigen doeleinden kunnen gebruiken.

En niemand minder dan Dietrich Bonhoeffer, de Duitse predikant en theoloog die door de nazi's werd geëxecuteerd, noemde het Magnificat:

"het meest hartstochtelijke, het wildste, men zou zelfs kunnen zeggen het meest revolutionaire lied dat ooit gezongen is."

Mijn rijke vriend uit Caïro kon zich dus niet voorstellen dat Maria deze woorden had gebruikt. Omdat hij niet bijzonder goed thuis was in de Bijbel, vertelde ik hem waar hij ze kon vinden: in Lukas.

Zijn volgende reactie was: "Hoe kan Lukas dit weten? Hij moet het verzonnen hebben!"

Ik was niet in de stemming voor een theologische discussie, dus liet ik het daarbij. Maar de vraag is wel relevant:

Heeft Maria dit werkelijk gebeden?

2. Zij heeft deze woorden werkelijk gebeden

Lukas schreef zijn Evangelie waarschijnlijk ongeveer 70 of 80 jaar na de gebeurtenissen. Dat is ongeveer de datering waar de meeste geleerden het over eens zijn. Natuurlijk is dat een flinke tijd later.

Maar wacht even.

Lukas reisde soms met de apostel Paulus mee. Dat weten wij uit het boek Handelingen. Tijdens zijn jarenlange reizen met Paulus en tijdens ontmoetingen met christenen hier en daar, verzamelde hij uiteraard veel verhalen over Jezus.

Op een dag ging Lukas zitten om zijn Evangelie te schrijven. Hij was arts, dat weten wij uit de brief van Paulus aan de Kolossenzen. Hij was dus een ontwikkeld man. Daarom opent hij zijn Evangelie op een zorgvuldige, wetenschappelijke manier door zijn methode uit te leggen.

Luister naar wat Lukas zegt:

"Aangezien velen zich er reeds toe gezet hebben een verslag op te stellen van de dingen die onder ons volkomen zekerheid hebben, zoals zij die van het begin af ooggetuigen en dienaren van het

Woord geweest zijn, aan ons hebben overgeleverd, heeft het ook mij goed gedacht, nadat ik alles van voren af aan nauwkeurig onderzocht had, het geordend voor u te beschrijven..." (Lukas 1.1-3)

Lukas spreekt over ooggetuigenverslagen en zorgvuldig onderzoek. Hij gebruikte dus betrouwbare bronnen en er waren ook schriftelijke bronnen van ooggetuigen beschikbaar.

De Anglicaanse Cambridge-geleerde Richard Bauckham heeft enkele indrukwekkende boeken geschreven waarin hij laat zien hoe Lukas door heel zijn Evangelie heen vaak namen van personen noemt. Hij doet dat omdat deze personen betrokken waren bij de gebeurtenissen of er ooggetuige van waren. Mensen dus die konden bevestigen dat de verhalen niet verzonnen waren.

De eerste twee hoofdstukken van het Evangelie van Lukas gaan over de gebeurtenissen rond Kerst. Zij vormen een eigen geheel binnen het Evangelie, met vier afzonderlijke gebeden of liederen die de hoofdstukken met elkaar verbinden.

Maria zelf was een ooggetuige, waarschijnlijk zelfs een van de belangrijkste. Zij zag het vroege leven van Jezus met eigen ogen.

Denk hier eens over na: waarom zou Lukas aan het einde van verschillende verhalen over Jezus' vroege leven zeggen dat Maria "al deze woorden in haar hart bewaarde"?

Ik denk dat Lukas daarmee wil zeggen: Maria herinnerde zich alles.
Met andere woorden: Lukas zegt eigenlijk:
"Dit is waar ik mijn informatie vandaan heb. Van Maria zelf."

Misschien gebruikte hij een bestaand document met uitspraken van Maria.
Of misschien heeft hij persoonlijk met Maria over deze gebeurtenissen gesproken. Is dat mogelijk?

Laat mij u iets vragen: aan wie werd de zorg voor Maria toevertrouwd toen Jezus aan het kruis stierf?

Aan Johannes.

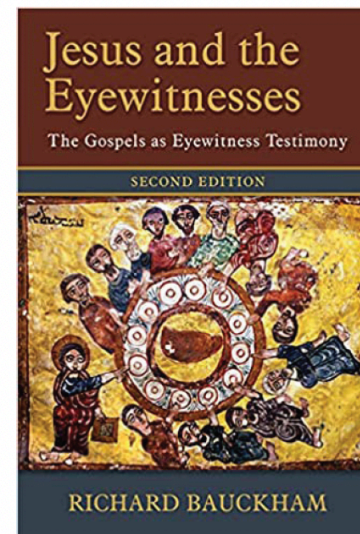
Uit de geschriften van de vroege kerk weten wij dat de apostel Johannes bisschop werd in Efeze.
Uit dezelfde bronnen weten wij ook dat Maria bij Johannes woonde.
Dus: Maria verbleef in Efeze.

En Lukas ligt begraven in diezelfde stad, Efeze. Hij heeft daar ook gewoond.
Misschien wel tegelijk met Maria.

Daarom acht ik het volkomen geloofwaardig dat wij in de woorden van het Evangelie van Lukas werkelijk de woorden horen die Maria zelf heeft uitgesproken.

Dus, mijn goede Armeense vriend uit Caïro, het spijt mij, maar ik denk dat u ongelijk hebt. Lukas geeft ons een betrouwbaar verslag van wat Maria heeft gebeden.

Maar hoe moeten wij dan begrijpen wat er in dit gebed gebeurt? Als dit geen communistische revolutie was, wat was het dan wel?

3. Als het geen communisme is, wat dan wel?

Allereerst prijst Maria God omdat Hij heeft omgezien naar de nederige staat van Zijn dienaressen.

Maria spreekt hier over zichzelf. Zij prijst God voor de eer dat zij de Messias, de Christus van God, mag dragen.

God had haar uitgekozen om de schade die Eva in het paradijs had aangericht te herstellen: zij mocht Degene voortbrengen Die de oplossing voor onze zonden naar de wereld zou brengen. "Want Hij Die machtig is, heeft grote dingen aan mij gedaan." (Lukas 1.49)

Maria beseft hoe bijzonder dit was:

"Van nu aan zullen alle geslachten mij zalig spreken." (Lukas 1.48)

Maar na dit persoonlijke begin eindigt zij haar gebed door te spreken over de God Die Israël heeft geholpen, Zijn dienaar, en Die gedacht heeft aan Zijn verbond met Abraham en diens nageslacht.

Maria beseft dat wat haar overkomt de vervulling is van Gods verbondsbeloften aan Israël.

In vers 48 spreekt zij over zichzelf als Gods nederige dienaar; in vers 54 spreekt zij over Israël als Gods dienaar. In haar gebed vereenzelvigd zij zich met Israël.

Ook dat is een onderdeel van gebed: niet alleen bidden voor je eigen situatie, maar jezelf ook verbinden met Gods volk en hun noden.

Wij bidden niet: "Geef mij heden mijn dagelijks brood." Maar: "Geef ons heden ons dagelijks brood." (Mattheüs 6.11)

Maria ontving de Messias voor Israël en voor ons allemaal. Zij speelde een cruciale rol in Gods verbondsgeschiedenis met Israël.

In dat kader moeten wij haar woorden begrijpen over het neerhalen van machtigen van hun troon, het verhogen van nederigen, het vervullen van hongerigen met goede gaven en het wegzenden van rijken met lege handen.

Maria begon haar gebed door naar zichzelf te kijken als Gods nederige dienaar. Nu verheugt zij zich erover dat God de nederigen verhoogt.

Zij denkt aan zichzelf, maar misschien nog meer aan alle nederige dienaren van God in Israël.

Jezus kwam om de armen, de nederigen en de behoeftigen op te richten.

Maar het omgekeerde is eveneens waar: Jezus kwam om machtigen van hun troon te stoten en rijken met lege handen weg te zenden.

Maria gebruikt de verbondstaal van haar Bijbel. Dit is de taal van de profeten van Israël, die klaagden over brute machthebbers en rijke landeigenaren die de armen onderdrukten.

De profeten beloofden een volledige omkering op de dag van de HEERE. God had verandering beloofd. Hij zou eerst Zijn eigen volk vernieuwen.

Maria wist dat deze tijd nu was aangebroken. God zendt Zijn Messias om alles te veranderen. Maria was daar zo zeker van dat zij erover sprak alsof het al gebeurd was.

Zij was nauwelijks zwanger, maar zij wist: God heeft het nu gedaan.

Hij is begonnen met Zijn plan om de armen te zegenen en degenen neer te halen die de armen misbruiken. God is gekomen om in te grijpen.

Door dit nederige meisje uit te kiezen om de Zoon van God in de wereld te brengen, had God de hoogmoedigen al verstrooid, de machtigen al van hun troon gestoten en de nederigen al verhoogd.

De bijl lag al aan de wortel van de boom.

God koos een arm jong meisje.

Hij koos iemand die niet uit een machtige familie in Jeruzalem kwam.

Hij maakte alle rijke en beroemde mensen van de hoofdstad beschaamd.

Hij maakte al die mannelijke machthebbers onbelangrijk.

God kwam om Zijn volk te redden en daarvoor had Hij geen man nodig.

Dus ja, Maria's gebed is revolutionair.

Het gaat over een geweldige ommekeer.

Maar het moet worden begrepen binnen de context van de heilsgeschiedenis van de hele Bijbel.

God gaat door met Zijn plannen voor het volk dat Hem gehoorzaamt, en voor Zijn wereld.

En Hij gebruikt kleine mensen.

Mensen zoals Maria.

Mensen zoals u en ik.

Maria laat ons zien dat er hoop is voor de kleinen, de armen en de verdrukten.

En degenen die onderdrukken, de gierigen en de rijken die niet willen delen, staan reeds onder Gods oordeel.

Gods voorkeur gaat uit naar de nederigen en de armen.

Conclusie

Wat moeten wij hiermee doen?

Laten wij allereerst de profetie van Maria vervullen en ons voegen bij alle generaties die haar en de vrucht van haar schoot zalig spreken.

En laten wij God prijzen dat Hij in de geschiedenis heeft gehandeld en dat Hij begonnen is vergeving en gerechtigheid naar onze wereld te brengen.

Laten wij ervoor kiezen aan de juiste kant te staan: aan de kant van Maria en Jezus.

Aan de kant van de nederigen.

Aan de kant van de armen.

Aan de kant van de hongerigen.

Aan de kant van de dienaren van God.

Dat is een keuze en een levenshouding.

Wij kiezen de kant van mensen die slachtoffer zijn van anderen en van economische systemen die sommigen schatrijk maken en anderen onderdrukken.

Maar wij doen dat niet als seculiere revolutionairen.

Wij doen het als dienaren van Jezus Christus, als mensen die afhankelijk zijn van Gods barmhartigheid en die zelf barmhartigheid bewijzen aan mensen in nood.

Samen met Maria prijzen wij God voor Zijn barmhartigheid, voor Zijn redding en voor Zijn keuze om gewone mensen als u en ik te gebruiken.

+In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.